

باسمه تعالی

صور تجلسه شورای عالی اخلاق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

جلسه شورای عالی اخلاق دانشگاه در ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۹۷/۱۰/۱۲ با حضور اعضای محترم شورا تشکیل

گردید. در ابتدا آیاتی از قرآن مجید تلاوت گردید.

دستور جلسه

۱. ارائه خلاصه گزارشی از مباحث مربوط به بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای مطرح شده در ششمین کنگره سالانه اخلاق پزشکی ایران در دانشگاه علوم پزشکی چهارم مورخ ۹۷/۹/۲۷ توسط آقای دکتر رحیمی مسئول بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای
۲. ارائه راهکار علمی برای حل یک مسئله اساسی اخلاق حرفه‌ای بیمارستانی در قالب پارادایم علمی توسط آقای دکتر کشاورزبان
۳. ارائه کلیات برنامه چگونگی تسری یافتن آئین‌نامه‌های کشوری موجود مرتبط با حوزه آموزش (بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای، اخلاق بالینی بویژه کمیته اخلاق بیمارستانی، اخلاق در آموزش) در سایر دانشکده‌ها (با استفاده از تجارب دانشکده پزشکی) با توجه به بند ۳ و ۴ مصوبات شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۹۷/۹/۲۰ توسط آقای دکتر صبری (به علت رحلت مادر گرامی جناب استاد دکتر صبری تسلیت گفته و) بحث در مورد این بند به جلسه آینده موکول می‌گردد.
۴. چگونگی مشخص نمودن مسئول بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای در دانشکده‌ها در حوزه آموزش
۵. چگونگی عملیاتی نمودن "بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای" در دانشکده‌ها
۶. ارائه گزارشی از پیگیری‌های دبیرخانه شورای اخلاق از مصوبات جلسات قبل
۷. ارائه گزارش‌های فصلی مسئولین کمیته‌های تخصصی شورا با توجه به جلسات قبل شورا

بحث علمی

جناب آقای دکتر رحیمی مشاور محترم عالی ریاست محترم دانشکده پزشکی و مسئول محترم بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای دانشگاه:

ایشان در رابطه با "ارائه خلاصه گزارشی از مباحث مربوط به بسته اعتلای اخلاق حرفه‌ای مطرح شده در ششمین کنگره سالانه اخلاق

پزشکی ایران در دانشگاه علوم پزشکی چهارم مورخ ۹۷/۹/۲۷" به موارد زیر اشاره نمودند:

۱. انجام فعالیت‌های آموزشی برای دانشجویان دوره دستیاری و فوق تخصص:

✓ در سال ۱۳۹۹ میلادی آموزش پروفشنالیسم برای دستیاران در نظر گرفته شده است و قوی‌ترین کار، اجماع بین اروپائیان و

آمریکائیان است که سند مشترکی در این زمینه تحت عنوان "تعهد به اصول حرفه‌ای پزشکی در هزاره جدید: منشور پزشکان"

(Physician Charter) وجود دارد که در سال ۲۰۰۲ میلادی منتشر شده و ۳ اصل را برای پروفشنالیسم مطرح کرده از جمله اصل تقدم رفاه بیماران، استقلال (اتونومی) بیماران و عدالت اجتماعی. در دانشکده پزشکی از سال ۱۳۹۲ برنامه‌ریزی کارگاه‌های اخلاق حرفه‌ای (پروفشنالیسم) برای دوره دستگیری شروع شد. این کار با جستجوی مقالات و کتب مختلف آغاز شده و با مطالعات زیادی توانستیم در شهریور ماه ۱۳۹۳ اولین کارگاه ۱ روزه پروفشنالیسم را برای دستیاران سال اولی داشته باشیم.

✓ برگزاری NOON CONFERENCE که در گروه‌های آموزشی تشکیل می‌شود و آموزش پروفشنالیسم را طی دوره دستگیری اجرا می‌کنیم.

✓ امسال برای اولین بار کارگاه‌های ۱ روزه آشنایی با اصول پروفشنالیسم را برای دوره فوق تخصصی نیز برگزار نمودیم.

۲. برگزاری کارگاه‌های توانمندسازی اساتید در حوزه اخلاق حرفه‌ای:

از آذر ۱۳۹۵ تا فروردین ۱۳۹۶ کمیته‌های اخلاق پزشکی در EDO دانشکده برگزار شد. ابتدا قرار بود فقط برای کارورزان این کارگاه‌ها برگزار گردد ولی با پیشرفت کار برای اساتید هم امکانات مهیا شد که اولین گروه‌ها، اساتید گروه زنان، اطفال و داخلی در این کارگاه‌ها حضور داشتند. اولین کارگاه در خرداد ۹۶ برای گروه‌های بالینی برگزار شد و تاکنون ۴ دوره کارگاه ۷ جلسه‌ای توانمندسازی اساتید انجام شده و فعلاً دوره پنجم در حال برگزاری است. کارگاه‌ها به صورت ۲ نفره اداره می‌شود و به صورت Discussion است. تقریباً اغلب اساتید گروه‌های آموزشی دانشکده پزشکی در این کارگاه‌ها شرکت کرده‌اند و هر هیأت علمی حداقل در ۲ جلسه این کارگاه‌ها حضور داشته است. با توجه به این که نظرسنجی از اساتید هم داشته‌ایم با توجه به این نظرات، برنامه‌ها را ارتقاء داده‌ایم. در دوره قبل نماینده‌ای از دانشکده دندانپزشکی و پرستاری را در این کارگاه‌ها داشتیم و قرار است دوره بعد در دانشکده دندانپزشکی برای اساتید آن دانشکده نیز این کارگاه برگزار گردد. برنامه‌ریزی و اجرای کارگاه‌ها با مشارکت و حضور مدیر محترم گروه اخلاق در حوزه سلامت آقای دکتر شمس، مدیر محترم EDC سرکارخانم دکتر یمانی و مدیر محترم EDO دانشکده سرکارخانم دکتر شهیدی و یک نفر به عنوان نماینده دانشکده پزشکی و با هدف ارتقاء آموزش درس اخلاق پزشکی انجام شده است.

۳. برای فراگیران درس "آداب پزشکی" توسط سرکارخانم دکتر یمانی تدوین و ۳ ترم است که در حال اجرا می‌باشد.

۴. کلاس‌هایی برای دستیاران و کارورزان گروه زنان، اطفال و داخلی توسط اساتید این گروه‌ها در رابطه با اصول و رفتار حرفه‌ای برگزار می‌شود که این کلاس‌ها به طور منظم در حال اجرا می‌باشد.

۵. Case Loge اخلاق حرفه‌ای برای کارورزان نیز طراحی و تدوین شده است. البته شیوه نامه‌ای برای تدریس درس اخلاق حرفه‌ای نیز طراحی شده است و نهایتاً یک موقعیت بالینی که دستیاران با آن مواجه می‌شوند و رفتار حرفه‌ای یا غیر حرفه‌ای را از استاد مربوطه مشاهده کرده‌اند در مورد آن بحث و تحلیل انجام می‌دهند و این Case Loge ها توسط مدرسین اخلاق حرفه‌ای و گروه مربوطه ارزشیابی

می‌شوند. برای انجام این ارزشیابی دستورالعملی با مشارکت ریاست محترم دانشگاه، آقایان دکتر صبری، دکتر شمس، دکتر نعمت بخش و سرکارخانم دکتر یمانی و ... تدوین و نهایی گردید و در حال اجرا است.

۶. دستورالعمل نحوه پایبندی دستیاران به اصول حرفه‌ای در دانشکده پزشکی تدوین، پایلوت و سپس با ارسال آن به وزارت، به همه دانشگاه‌های کشور ابلاغ گردید.

۷. با همت آقای دکتر محمدی‌زاده جلسه کمیته‌های سطح ۲ رسیدگی به پایبندی دستیاران در سطح گروه‌ها در هفته گذشته انجام شد و مقرر شد برنامه‌ریزی کارگاه برای مدیران محترم گروه‌های آموزشی، مدیران و معاونین محترم مراکز آموزشی درمانی، مسئولین آموزشی فراگیران و مدیران برنامه دستیاری تدوین و این افراد به صورت مجزا و فشرده در کارگاه‌های اصول حرفه‌ای شرکت نمایند.

۸. مقرر گردید درسنامه اخلاق حرفه‌ای برای پزشکان با مشارکت دانشگاه‌های منطقه (یزد و شهرکرد) تدوین گردد که البته ۱-۲ بخش آن تدوین شده ولی این دانشگاه‌ها تاکنون استقبال کافی در این رابطه نداشته‌اند چون افرادی از این گروه سبقه‌ای در رابطه با اخلاق حرفه‌ای ندارند.

جناب آقای دکتر کشاورزبان مدرس محترم اخلاق پزشکی: ایشان در رابطه با "ارائه راهکار علمی برای حل یک مسئله اساسی اخلاق حرفه‌ای بیمارستانی در قالب پارادایم علمی" توضیحاتی را ارائه نمودند از جمله: ما دچار ساختارزدگی هستیم نه ساختارگرایی. ساختارزدگی ما را به گروه‌زدگی می‌رساند نه تیمی کارکردن. اگر مدل علمی تفاهم، توانمندسازی و تشکیلات اتفاق نیفتد ما دچار انباشت آئین‌نامه و دستورالعمل خواهیم شد و در عمل هم اتفاق خاصی نمی‌افتد. علت تشکیل کمیته‌های زیر مجموعه شورا چیست؟ سطح چهارم پیشگیری، سطح پیشگیری از انجام اقدامات غیرضروری است. اگر در حوزه اخلاق بخواهیم کار کنیم چرا در یک بیمارستانی نتایج procedure باید ۶۰-۵۰٪ آن نرمال باشد؟ این نشان‌دهنده این است که بیماران بسیاری برای انجام آن procedure ارجاع داده می‌شوند که ضرورتی از نظر علمی برای این کار وجود ندارد. کمیته اخلاق بیمارستانی باید از بروز این موارد جلوگیری کند (که از وظایف ذکر شده در آئین‌نامه کشوری اخلاق بالینی در رابطه با کمیته‌های بیمارستانی است). اگر حرف از پروفشنالیسم با مدل‌های اخلاقی می‌زنیم چرا در یک اتاق ۳×۴ بیمارستان، بر بالین بیمار ۱۵-۱۰ دانشجوی در مقاطع مختلف و حتی رشته‌های مختلف حضور دارند؟ در این شرایط صحبت از رازداری که یکی از قواعد مهم اخلاق پزشکی است، حرفی غیر علمی است.

مذاکرات

در صورت تمایل به دریافت متن مربوط به مذاکرات جلسه، می‌توانید به ایمیل شورای اخلاق علوم پزشکی دانشگاه به نشانی ethicscouncil1397@gmail.com درخواست خود را اعلام فرمائید. ان شاء الله طی ۳ روز اداری بعد از دریافت ایمیل شما، متن مذاکرات را دریافت خواهید نمود.

۱. درس "آداب پزشکی" که در ۳ ترم گذشته توسط EDC در حال ارائه می باشد توسط EDO دانشکده پزشکی و EDC ارزشیابی شده و نتایج حاصله در کمیته‌های مشترک دانشکده پزشکی و EDC به بحث کارشناسی گذاشته شود و ضمن ملحوظ داشتن نقطه‌نظرات دانشکده و EDC، برای تقویت تم طولی آموزش اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای و ارتقاء کمی و کیفی این تم در مقاطع مختلف دانشجویان پزشکی راه‌حل‌های مناسب مشخص شده و به شوراهای ذیربط دانشکده‌ای و دانشگاهی منعکس گردد. نتایج این فرآیند توسط معاون محترم آموزشی و یا سرکار خانم دکتر یمانی در پایان نیمسال دوم تحصیلی ۹۷-۹۸ در جلسه شورای اخلاق دانشگاه مطرح گردد.

۲. با توجه به این که نوع دوستی و ایثار پدیده‌ای کاملاً مشهود در بین تیم پزشکی و پیراپزشکی است ولی نباید از نظر دور داشت که عدم پرداخت به موقع کارانه و سایر مزایای تیم فوق می‌تواند پیامدهای سوئی در مراقبت از بیماران داشته باشد. لذا ضروری است معاونت محترم درمان در کمیته اخلاق بالینی آن را بررسی و راهکارهای مناسب برای حل این معضل را به شورای اخلاق دانشگاه تا اسفند ۹۷ منعکس نماید.

۳. دبیر محترم شورا در جلسه سیاست‌گذاری هیأت محترم ممیزه دیدگاه مشتری که در مذاکرات با معاونت محترم پژوهشی دانشگاه و آقای دکتر هادی داشتند را مبنی بر اینکه اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای در متن کار تخصصی اساتید بوده و غیر قابل تفکیک از آن می باشد، مطرح نمایند.

۴. از آنجا که تمامی بسته‌های خدمتی سلامت با هدف تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت توأم با تکریم افراد و جامعه در نظام سلامت می‌باشد، لذا ضرورت دارد پابندی به اخلاق حرفه‌ای در متن بسته‌های خدمتی و با رعایت اصول و سطوح PHC منظور گردد. مقرر شد کمیته محترم اخلاق در بهداشت معاونت ذیربط در جلسات ماهیانه خود موارد اخلاق حرفه‌ای را در نظام PHC به وضوح ملحوظ نموده و گزارش مکتوبی از پیشرفت کار را به طور فصلی به دبیرخانه شورا ارسال نمایند.

۵. معاونت محترم پژوهشی به منظور تقویت ساختارها و عملکرد واحدهای مسئول پژوهش در بیمارستان‌ها (معاونت‌های پژوهشی، مراکز تحقیقاتی، دفاتر تحقیقاتی و ...) با محوریت رعایت کرامت بیماران و ارزش‌های انسانی با رعایت موارد پژوهشی آئین نامه کشوری اخلاق بالینی، معیارهای ایجاد ساختارهای فوق را با تعیین محدوده وظایف و مسئولیت آن‌ها در بیمارستان‌ها تدوین نموده و گزارش پیشرفت آن را به صورت مکتوب به طور فصلی به دبیرخانه شورا منعکس نماید.

۶. معاونت محترم پژوهشی برای مشخص نمودن معیارهای قابل قبول تحقیق اساتید در زمینه اخلاق حرفه‌ای رشته خود، اعضای محترم کمیته کارشناسی را تعیین نموده و پس از استخراج معیارها، گزارش مکتوب تا جلسه فروردین ماه شورای اخلاق دانشگاه به دبیرخانه شورا ارسال نمایند.

۷. بندهای ۳، ۴، ۵ و ۷ دستور این جلسه که فرصت طرح و بحث فراهم نگردید، مقرر شد حسب اولویت در دستور کار جلسات بعد

قرار گیرد.

دستور کار جلسه بعد

۱. ارائه مبحث علمی "نحوه برگزاری کارگاه های اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه ای" توسط سرکارخانم دکتر یمانی

۲. ارائه کلیات برنامه تسری یافتن آئین نامه های کشوری موجود مرتبط با حوزه آموزش (بسته اعتلای اخلاق حرفه ای، اخلاق بالینی

بویژه کمیته اخلاق بیمارستانی، اخلاق در آموزش) در سایر دانشکده ها (با استفاده از تجارب دانشکده پزشکی) با توجه به بند ۳ و ۴

مصوبات شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۹۷/۹/۲۰ توسط آقای دکتر صبری

۳. تعیین تاریخ جلسات شورای اخلاق در سال ۱۳۹۸